

13-9-50

18 C. G. P. ...

2099

W. A. ...

MINISTERIE VOOR UNIEZAKEN EN
OVERZEESE RIJKSDELEN

KABINET

's-Gravenhage, 13 September 1950.-

Letter J 78/GEHEIM.

Afschrift ter kennisneming aangeboden aan de Voorzitter en
Leden van de RAVI.

HOGE COMMISSARIAAT VAN HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
IN INDONESIE.

Djakarta, 2 September 1950.

Afdeling Politieke Zaken.

No.G.17309.

ONDERWERP:

Indonesische agitatie voor Irian.

Nu op het internationaal aspect van het vraagstuk van de toekomstige status van Westelijk Nieuw-Guinea in de afgelopen weken een scherper licht is gevallen, kan daarnaast ook in officiële Indonesische kringen het streven worden geconstateerd om in steeds toenemende mate het Irian-probleem in het centrum van de binnenlandse politieke belangstelling te plaatsen. De omstandigheden daartoe schijnen gunstig sinds de totstandkoming van de Eenheidsstaat een voldongen feit is.

Weliswaar heeft President Soekarno van het tijdstip van de Souvereiniteitsoverdracht af bij vrijwel iedere zich daartoe voordoende gelegenheid in zijn toespraken gewag gemaakt van de Indonesische aanspraak op het grondgebied van Westelijk Nieuw-Guinea, terwijl de Voorlopige RIS-Volksvertegenwoordiging deze territoriale eis nog eens nadrukkelijk in Maart jl. in een bij acclamatie aangenomen motie tot uitdrukking bracht, doch van een meer stelselmatige intensieve beïnvloeding van de Indonesische openbare mening was tot dusverre nog weinig sprake.

Hierin schijnt thans verandering te zijn gekomen. Zo hield het parlamentslid Mr. Mohammad Yamin dezer dagen voor de overige leden van de Volksvertegenwoordiging een causerie over het Nieuw-Guinea vraagstuk, waarbij ook andere belangstellenden waren uitgenodigd. De Heer Yamin vertelde daarbij een en ander omtrent zijn bevindingen als lid van de gemengde commissie voor Nieuw-Guinea en zette vervolgens de motieven, waarop Indonesië zijn aanspraak op West-Irian baseert, nogmaals uiteen.

Hoewel het betoog van de heer Yamin voor een groot gedeelte neerkwam op argumenten, welke reeds in het verleden ter staving van de Indonesische aanspraken op het Nederlandse deel van Nieuw-Guinea naar voren zijn gebracht, bevatte het daarnaast toch wel enkele punten welke niet onvermeld mogen blijven.

Zo voerde genoemd parlamentslid de omstandigheid, dat bij de olie-industrie te Sorong ruim 60% van de aldaar tewerk gestelde arbeiders uit West-Java afkomstig is, als bewijs aan van de econo-

Zijner Excellentie de Minister voor
Uniezaken en Overzeese Rijksdelen
te 's-GRAVENHAGE.-

-mische-

OPGEBOGEN IN
DOSSIER G 2074

GS 7274^x

mische eenheid tussen Indonesië en Irian. Andere bedrijven in Irian zouden evenmin kunnen functioneren, indien zij niet konden gebruik maken van arbeidskrachten, die van elders afkomstig zijn.

"In wezen komt het Irian-probleem slechts neer op de vraag; Zal het kolonialisme in West-Irian al of niet worden geliquideerd?". Zou het thans hangende geschil op 27 December 1950 niet zijn opgelost, dan mag de status quo van West Nieuw-Guinea niet wederom in de handen van Nederland liggen en is Indonesia gerede tot het voeren van een langdurige actie, aldus de heer Yamin.

In tegenstelling met het Indonesische volk, dat inzake Irian geheel achter zijn regering staat, zou dit niet het geval zijn bij het Nederlandse volk. Dit blijkt o.n. uit het door de partij van de Arbeid ingenomen standpunt m.b.t. Nieuw-Guinea, hetgeen zou neerkomen op: "wij hebben er geen belang bij", terwijl zowel de Missie als de Zending van mening zijn, dat zij geenlei nadeel van de overdracht van de Nederlandse souvereiniteit over Westelijk Irian zullen ondervinden. Het belangrijkste was echter volgens de heer Yamin, dat ook de grote oliemaatschappijen in Nederland geen bezwaren koesteren tegen overdracht van de souvereiniteit, mits zij slechts ongehinderd kunnen doorwerken.

Verder zeide Mr. Yamin nog, dat ingeval partijen niet tot een oplossing zouden kunnen geraken vóór 27 December a.s., het probleem aan de Assemblee van de U.N.O. kan worden voorgelegd. "Indien dit gebeurt dan zal het voor het Indonesische volk zaak zijn, om de sympathie van de internationale wereld te blijven behouden."

Aan het slot van zijn betoog drong de heer Yamin niet slechts aan op een meer efficiënt gevoerde actie t.b.v. de Indonesische aanspraken op Irian, doch mede op de instelling van een interparlementaire unie. Daartoe zouden 20 Indonesische parlementsleden moeten worden gekozen om besprekingen te kunnen voeren met en meer begrip te kweken voor het Irian-probleem bij de Nederlandse parlementsleden.

Voorts werd in de afgelopen week door Radio Nasional Indonesia een tweetal causerieën over het Nieuw-Guinea vraagstuk uitgezonden onder auspiciën van het Ministerie van Voorlichting.

Na melding te hebben gemaakt van de sterke reactie, welke de radiotoespraak van de President van 17 Augustus j.l. in het buitenland had veroorzaakt, werd in een dezer causerieën geconstateerd, dat de buitenlandse persstemmen over het algemeen niet het Indonesische standpunt, dat Irian bij Indonesië moet worden gevoegd, steunden.

"Zij, die onze aanspraken betwisten, doen het steeds voorkomen, alsof onze broeders in West-Irian niet tot het Indonesische volk behoren. Wij zijn echter van oordeel, dat het geen vraagstuk meer is, dat West-Irian een deel van Indonesia uitmaakt en onze broeders aldaar een deel van ons volk vormen".

"In wezen is het een vraagstuk van splijting of herstel van de volkseenheid, van leven of dood van het kolonialisme in West-Irian. De kwestie van de graad van ontwikkeling van het volk van Irian doet

-niets-

niets terzake; ook binnen Indonesië bevinden zich nog op lage trap van ontwikkeling staande volkeren en toch betwist men de Indonesische souvereiniteit over die gebieden niet."

" Wij geven toe, dat Nederland meer ondervinding heeft in het bevorderen van de opbrengst van bepaalde gebieden. Dit geschiedde echter altijd in de sfeer van exploitatie en kolonisatie, terwijl wij deze juist willen vervangen door een bestuur van het eigen volk over het gehele Indonesische gebied."

Toegegeven werd, dat zich tijdens het bezoek van de gemengde commissie aan Nieuw-Guinea op enkele plaatsen anti-Indonesische demonstraties hadden voorgedaan. Het antwoord op de vraag, waarom deze demonstraties op touw waren gezet, was niet moeilijk te geven. Men behoefde zich daartoe slechts te realiseren, dat zich momenteel in Westelijk Nieuw-Guinea vele uit Indonesia uitgeweken personen bevinden, waaronder zelfs Indonesiërs van geboorte, die zich niet met de verkregen onafhankelijkheid kunnen verenigen. Het moest dan ook vermoedelijk aan de invloed van deze lieden worden toegeschreven, dat zich anti-Indonesische demonstraties hadden voorgedaan.

Aangezien zich ook in de toekomst soorgelijke demonstraties wel eens in toenemende mate zouden kunnen voordoen, betekent zulks, dat de West-Irian een onstabiele situatie kan ontstaan, waarvan vermindering van de algemene veiligheid het gevolg zal zijn. Deze onveiligheid zal niet slechts van invloed zijn op de situatie binnen Indonesië, doch eveneens consequenties met zich brengen voor de naburige landen, inclusief Australië.

Opmerkelijk was, hoe men ook in deze officiële radiuitzending de grondwettelijkheid van de Indonesische aanspraak op Westelijk Nieuw-Guinea trachtte aan te tonen. Na voorlezing van de tekst van de officiële toelichting op artikel 2 van de nieuwe voorlopige grondwet: "Met het gebied van de Republiek Indonesia wordt bedoeld het grondgebied van het voormalig Nederlandsch-Indië", werd de luisteraars voorgehouden, dat het dus duidelijk was, dat Westelijk Nieuw-Guinea ingevolge de grondwet tot Indonesië behoorde. Daarom kon de President in zijn rede van 17 Augustus j.l. verklaren: "Volgens de grondwet is West-Irian dus een deel van onze staat, van de Republiek Indonesia, niet morgen, niet overmorgen, doch heden, thans reeds. Het Nederlandse de facto-gezag over West-Irian wordt sledhts gedurende dit jaar door ons erkend."

De tijd, welke nog ligt tussen vandaag en de dag van 27 December 1950, begint allengs korter en korter te worden. Bedriegen de tekenen niet, dan zullen invloedrijke groepen in Indonesië niets ongedaan laten om in deze resterende periode alles op alles te zetten teneinde de sfeer hiertelende zodanig te beïnvloeden, dat de leuze "Irian bij Indonesia" niet slechts leeft in de harten van de politici, doch mede gedragen wordt door grote gedeelten van het Indonesische volk.-

DE HOGE COMMISSARIS,
Voor deze,
De Politiek Adviseur,
w.g.(C.W.A.Schurmann).